

Fylkesstyret:

Namn	Verv	Oppmøte	Mobil	E-post
Inge Martin Karlsvik, 6490 Eide	Leder	Møtt	95264979	inge.karlsvik@mimer.no
Anne Katrine Jensen, 6638 Osmarka	Nestleder	Møtt	90156039	anne.katrine@hansgarden.no
Odd Helge Gangstad, 6475 Midsund	Styremedlem	Møtt	40287112	odd.gangstad@gmail.com
Arne Rekkedal, 6165 Sæbø	Styremedlem	Møtt	99649978	arne.rekkedal@tussa.com
Gunnhild Overvoll, 6200 Stranda	Styremedlem	Møtt	97164856	gunnhildovervoll@hotmail.com
Trond Malmedal, 6445 Malmefjorden	1. vara	Møtt	41631265	trond.malmedal@online.no
Merete Bolme, 6613 Gjøra	Nestleder BKL	Forfall	90967963	mebo@live.no
Therese Aasen Fossem, 6631 Batnfjordøra	Fylkesleder BU	Forfall	92043305	aasenfossem@gmail.com
Til orientering:				
Petter Melchior, 6214 Norddal	2. vara		92283477	petter.melchior@gmail.com
Oddvar Mikkelsen 6640 Kvanne	3. vara		41460565	om@orkla.norgesfor.no
Sekretariatet		Tlf. arb		
Arnar Lyche	Møtt org.-sjef	41418871	41418871	arnar.lyche@bondelaget.no
Arild Erlien	Møtt rådgiver	99726399	99726399	arild.erlien@bondelaget.no
Atle Frantzen	førstekonsulent	90954787	95245900	atle.frantzen@bondelaget.no
Rose Bergslid	rådgiver	93003808	93003808	rose.bergslid@bondelaget.no
Per Eldar Nakken	Møtt prosjektleder	92093402	92093402	per.eldar.nakken@bondelaget.no

Protokoll fra telefonstyremøte i M&R Bondelag torsdag 29. januar 2015 kl. 10.00-11.45

Faste saker for styret i Møre og Romsdal Bondelag:

1/2015 Godkjenning av saksliste

Vedtak: Innkalling og sakliste godkjent

2/2015 Godkjenning av protokoll 9.-10. desember 2014

Vedlegg: Protokoll var tidligere utsendt for godkjenning.

Vedlegg: Rapport om oppfølging av saker og vedtak fra styremøtet 9.-10. desember

Vedtak: Protokoll frå styremøtet godkjent.

3/2015 Medlemsutvikling og medlemsverving

Medlemstal 31/12-13: 3.334 Medlemstal pr. 31/12-2014: 3.323

Endring i 2014: - **11** Nyinnmeldte i 2014: **169**

4/2015 Referat fra møter og arrangementer (siden siste styremøte)

18. desember: Møte om antibiotikaresistens i kyllingproduksjonen, Stjørdal. Arnar Lyche

Alle kyllingprodusenter i Nord- og Sør-Trøndelag invitert til informasjonsmøte om utfordringene med antibiotikaresistens i kyllingproduksjonen. Nortura, Norsk Kylling, Felleskjøpet; Animalia og Norges Bondelag var tilstede.

7.-8. januar: Organisasjonssjefsamling Norges Bondelag, Oslo, Arnar Lyche

8. januar: Telefonmøte om Bondestevne 2015. Arild Erlien deltok for M&R Bondelag.

Deltakere var fra Bondelagene, Tine, Nortura, Felleskjøpet, Norsk Landbruksrådgivning.

Drøfting av rammeprogram, aktuelle tema og innledere, budsjett.

Endelig dato er torsdag 12. og fredag 13. november 2015 på Scandic Hell.

Studieforbundet Næring og samfunn Nordenfjeldske i Steinkjer er sekretær for arrangement, og legger fram forslag til vedtak på årsmøtet i Samarbeidsrådet i Midt-Norge 30. januar om program, budsjett og dato.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: PB 2047 Moldegård 6402 Molde	Besøksadresse: Fannestrandveien 63. Molde	Telefon: 71 20 28 90	Mobil: 41 41 88 71	E-postadresse More.romsdal@bondelaget.no
Møre og Romsdal Bondelag	Org.nr.: 939678670	Bankkonto:	8101.05.12891	Internet:
Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 985063001 MVA			www.bondelaget.no/moreogromsdal

Dag 1 skal være felles for alle organisasjonene (temakonferanse). På dag 2 blir det separate møter (ledermøter) i organisasjonene, her er hver enkelt organisasjon ansvarlig for økonomi og program.

Styret i M&R Bondelag vedtok i desember å legge ledermøtet 2015 til Bondestevnet.

9. januar: Møte i arbeidsgruppa for Utviklingsplan Gjermundnes. Anne Katrine Jensen
Gruppa har vurdert etablering av framtidig fagsenter ved Gjermundnes vidaregåande skule
Rapport blir levert våren 2015.

12. januar: Kløverstumøte, Surnadal. Inge Martin Karsvik.
Innledning om årets jordbruksforhandlinger.

13.-14. januar. Mat og landbruk 2015. Norsk Landbrukssamvirke, Gardermoen
Inge Martin Karlsvik, Anne Katrine Jensen, Arnar Lyche, Atle Frantzen, Rose Bergslid.

15. januar: Referansegruppemøte prosjektet «Dekk- og diesel», Bergen, Rose Bergslid
I 2014 søkte Samarbeidsrådet for Hordaland og Sogn og Fjordane, Rogaland Bondelag og Møre og Romsdal Bondelag om regional kvalifiseringsstøtte til eit prosjekt der fokuset er på effektiv energibruk og på kostnader ved korleis arealressursane vert nytta i dag.

Ei utfordring i landbruket når det gjeld å ivareta ei berekraftig utvikling, er behovet for større arealgrunnlag og då spesielt i mjølkeproduksjonen. Gjennom kvalifiseringsprosjektet skal ein komme fram til metodar for å berekne kjørekostnad inkludert arbeidstid, frå driftssenteret og til spreie- og grovfôrarealet.

Målet med prosjektet er å gje større kunnskap om korleis avstanden frå driftssenteret til jordbruksarealet påverkar det økonomiske resultatet på garden.

Oppstart for prosjektet var i juni 2014. Prosjektet er planlagt å vere ferdig til 1. juni 2015. Prosjektansvarleg er Samarbeidsrådet for landbruket i Hordaland og Sogn og Fjordane saman med Rogaland Bondelag og Møre og Romsdal Bondelag. NILF er FoU-ansvarleg. Regionalt Forskningsfond Vest står for 200.000 av finansieringa, og fylkesmennene i dei 4 vestlandsfylka står for 50 000 kr kvar.

I tillegg til prosjektgruppe er det oppnemnt ei referansegruppa: Representantar frå FMLA, representantar frå Bondelaga og Samarbeidsrådet, og representantar frå næinga.

Rådgjevar Rose Bergslid representerer M&R Bondelag og Synnøve Valle frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal i referansegruppa.

19. januar: Styringsgruppemøte i prosjektet Bedre og økt beiting i Møre og Romsdal. Arnar Lyche.

Arbeidsgruppe har utarbeidet forslag til prosjektplan som ble presentert og godkjent av styringsgruppa.

Marit Bergheim (Tine) presenterte del 1 om beiting med melkeku. Jon Geirmund Lied (Landbruk Nordvest) presenterte del 2 om bedre beitekvalitet. Turid Strøm (Bioforsk) presenterte del 3 om beiting i utmark og jordbruksarealer som er tatt ut av bruk

20. januar: Styremøte i Studieforbundet Næring og samfunn. Molde. Atle Frantzen.

20. januar: Møte regionalt partnerskap landbruk, Fylkeshuset, Molde. Inge M. Karlsvik, Arnar Lyche. Program:

- Ny «Forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket» ved Ottar Longva, Fylkesmannen
- Virkemiddel – fylkeskvotar for 2015 ved landbruksdirektør Anne Berit Løset
- Regionalt Næringsprogram for 2015 ved fagkoordinator Synnøve Valle, Fylkesmannen
- Regionalt Miljøprogram for 2015 ved rådgjevar Arnold Hoddevik, Fylkesmannen

Den tunge diskusjonen på møtet gjaldt Regionalt Næringsprogram 2015, og tilskudd- og rentestøttesatser i forbindelse med investerings saker. I forkant hadde Møre og Romsdal Bondelag spilt inn satsene som ble vedtatt på styremøte 10.12.14. Under møtet kom det sterke motforestillinger både fra Innovasjon Norge og Møre og Romsdal Fylkeskommune, som mente at Bondelaget med sitt forslag vil straffe de største utbyggerne, uten at det er til fordel for de mindre. Dette med begrunnelse om at den totale rammen for Møre og Romsdal ikke vil bli brukt opp. På bakgrunn av dette var begge faglagene villige til å justere opp satsene noe.

I ettertid har vi mottatt en bekymringsmelding fra Landbruksavdelinga hos Fylkesmannen. Innovasjon Norge har regnet seg fram til at med de satsene som ble bestemt på møtet, vil antall saker som får investeringstilskudd gå ned fra 64 i 2014 til 35 i 2015, samt at det ikke vil være mulig å fylle rammene for rentestøtte. På bakgrunn av de nye opplysningene har Møre og Romsdal Bondelag kommet med følgende forslag:

Fra bondelaget: Med bakgrunn at vi ser det som lite heldig at en så stor del av søknadsmassen ikke kan bli innvilget pga rammens størrelse, ber vi om justering i forhold til vedtak på møte 20. januar. Primært: 1.250.000 i tilskuddstak og 20% . Rentestøtte til alle. Sekundært: Vi opprettholder vårt opprinnelige forslag fra sakspapirene til møtet med tak på 1,1 mill og 20% pluss rentestøtte, samt høyere tilskuddsats for kostnadsramme under 1,1 mill uten rentestøtte.

21.-23. januar: Grüne Woche i Berlin, Inge Martin Karlsvik

Deltok på regiondag på ambasadene, samt møte med styreleder og andre eierinteresser i matfestivalen i Ålesund.

24. januar: Samling for ordfører kandidater i Arbeiderpartiet, Seilet Hotell, Molde

Organisasjonssjef i M&R Bondelag, Arnar Lyche, og rådgiver Rose Bergslid, blant innlederne med orientering om landbruk og om Rauma-prosjektet.

Hjemmeside 27.01.2015: Kjølmoen tok bonde-selfie på valgkampmøte

Arbeiderpartiet kvesser knivene foran kommunevalget. Lørdag var Møre og Romsdal Arbeiderparti samlet til valgkamp-skole i Molde. 100 medlemmer var tilstede. Her benyttet fylkesleder og ordfører kandidat i Rauma, Per Vidar Kjølmoen, anledningen til å presentere prosjektet i Rauma som tar sikte på å øke jordbruksproduksjonen i kommunen. Prosjektet drives av Rauma Bondelag og Møre og Romsdal Bondelag. - Jeg er utrolig stolt over å kunne presentere et så spennende prosjekt fra Rauma, for hele fylket. Her har andre kommuner noe å lære, mener Kjølmoen, og takker bondelaget for godt samarbeid både på fylkesnivå og lokalt. (ÅNDALSNES AVIS)

26. januar: Kornkonferanse, Oslo. Arnar Lyche, Per Eldar Nakken

Bondelaget og Felleskjøpets årlige kornkonferanse.

5/2015 Arbeids- og møteplan 2015 (Dato ajourført: 29. januar 2015)

Dato/Månad	Tiltak/Arrangement	Stad	Deltakarar/Ansvarlege
29. januar	Fylkesstyremøte		Styret
jan / feb.	Møter i valnemnda		
5. februar	Lokallaga frist sende inn saker fylkesårsmøte		
11. februar	Fylkesstyremøte (årsmeld/rekneskap)		Styret
15. februar	Lokallaga frist uttale jordbruksavtala		
25. februar	Påmeldingsfrist til fylkesårsmøtet		
1. mars	Kontingentforfall		
6. Mars	Landbrukskonferanse	Seilet, Molde	Landbruksinteresserte
6.-7. Mars	Årsmøte M&R Bondelag	Seilet, Molde	Lokallaga, fylkeslaget
11. mars	Fylkesstyremøte (handsame jordbr.avtala)	Skaret	Styret og samvirkerepr
15. april	Påmelding Åpen Gard		
15.-16. april	Fylkesstyremøte		Styret
1.juni	Fylkesstyremøte		Styret + årsmøteutsend.
10.-11. juni	Årsmøtet Norges Bondelag	Lillehammer	
26.-29. august	Den Norske Matfestivalen	Ålesund	
4.-6. sept	Dyregoddagane	Gjemnes	
12.-13. nov	Bondestevne / Ledermøte ENDELIG DATO	Stjørdal	

Tirsdager ikke møtedag.

6/2015 Representasjon, invitasjon og planlegging av møter og arrangement**29. januar: Møte med Dyregod-dagane på Batnfjordsøra, Arnar Lyche**

Drøfting av opplegg skoledagen med undervisning for tiendeklassinger og finansiering av busstransport for skoleelevene.

30. januar: Årsmøtet i Midtnorsk Samarbeidsråd, Stjørdal. Inge M. Karlsvik, Arnar Lyche
Program:

Innspillseminar Grønn Forskning

Innovasjon og nyskaping i landbruket v/ direktør Vigdis Harsvik, Innovasjon Norge Sør-Trøndelag

Prosjekt Grønn Forskning, status og veien videre v/ prosjektleder Øyvind M. Jakobsen

Årsmelding, regnskap, arbeidsplan og budsjett. Orientering om Bondestevne 2015.

2. februar: Møte med Gjemnes kommune og Gjemnes Bondelag om næringsstrategi for landbruket. Arnar Lyche, Rose Bergslid.**7. februar: Årsmøte i Tyr, Alexandra hotell, Molde, Inge Martin Karlsvik****10. februar: Medlemsmøte Hildre og Vatne BL, Inge Martin Karlsvik****14.-23. februar: Tur til Malawi**

Seks representanter fra Norges Bondelag og Norges Bygdeungdomslag besøker malawiske bønder. Gjennom solidaritetsprosjektet "Bønder støtter bønder" støtter vi Utviklingsfondet sitt arbeid i Malawi, og mange av medlemmene i Bondelaget bidrar med økonomisk støtte hver måned. En av de faste givene er blitt trekt ut til å bli med på turen, og den heldige vinneren er mjølkebonde **Svein Skar fra Aure** i Møre og Romsdal.

Fylkeslederne og organisasjonssjefene i Norges Bondelag kunne også søke om å få bli med på turen, og fylkesleder **Inge Martin Karlsvik** ble plukket ut på bakgrunn av søknaden sin.

17.-18. februar: Møteserie om mental trening og psykisk helse

Møre og Romsdal Bondelag og Norsk Landbruksrådgiving – HMS arrangerer en møteserie om hvordan stress kan forebygges og håndteres. Mye står og faller på bonden. Ansvaret er stort og ofte er marginene små. I tillegg er det mange krav – fra ulike hold. Hva gjør bonden når det presser på som verst? Hvordan håndterer bonden stresset? Og hvordan kan vi avlaste når bonden blir satt ut av drift?

- **Sjøholt**, Systra kafe, tirsdag 17. februar kl 20.00
- **Molde/Fræna**, Skarstua, onsdag 18. februar kl 11.00
- **Surnadal**, Thon Hotel Vårsøgg, onsdag 18. februar kl 20.00

Program:

"Jeg så veggen, men møtte han ikke" v/Odd Christian Stenerud, melkeprodusent på Godøya

Mentalt treningsprogram for bønder v/Arild Hoksnes, motivator og kåsør

Hvordan takle med- og motvind? v/Eva Sande, Midtnorsk HMS-senter i Surnadal

Møteleder: Atle Frantzen, Møre og Romsdal Bondelag

Påmelding: Møtene er gratis og åpent for alle interesserte. Men av hensyn til matservering – påmelding innen fredag 13. februar til arnar.lyche@bondelaget.no eller telefon 414 18 871

28 februar: Årsmøtet Møre og Romsdal 4H, Inge Martin Karlsvik**16. mars: Samråd med Arbeiderpartiet og Bondelagene i Midt-Norge**

Aktuelt å holde det i Rindal eller i Sør-Trøndelag.

Mest aktuelt at det kun er arbeidsutvalgene i de tre fylkesbondelagene som deltar.

7/2015 Lokallagene - presseklipp, aktiviteter og møter

Angående endring av «Forskrift om reisetilskudd ved veterinærers syke – og inseminasjonsbesøk.» Konsekvensar for Nordøyane i Møre og Romsdal.

Vedlegg: Kopi av brev 15. januar fra Ytre Haram Bondelag til Norges Bondelag

8/2015   **Andre saker****8.1. Saker frå Bygdekvinnelaget:****8.2. Saker frå Bygdeungdomslaget:****8.3. Presseklipp siden forrige styremøte – egen bunke****8.4. Andre saker lagt ut på heimesida****Heimeside 28.01.2015: Eit spel om gard og grunn**

(NORDRE): Med knappast mogleg margin seier kommunestyret nei til fritt sal av gardseigedomar. – Skal ein produsere nok mat her i landet, vil ein trenge alle flekkane som er, seier Connie H. Bjørnøy i Bondelaget, som ønskjer pristak også i framtida, sjølv om ho kunne tent pengar på tomtosal.

Heimeside 28.01.2015: Må gjere det lønsamt å bruke lokalprodusert fôr

Politikarane i fylkesutvalet seier i uttalen til årets jordbruksoppgjør at for å få til at matproduksjonen i Norge skal aukast for å halde tritt med folketalsveksten, må ein utnytte arealressursane i heile landet. Landbrukspolitikken må difor tilpassast regionale tilhøve, og gjere det lønsamt å bruke lokalprodusert fôr framfor importerte fôråvarer.

Heimeside 27.01.2015: - Spent på om regjeringa kjem oss i møte

(DRIVA): Leiar Sivert Maset i Surnadal Bondelag er spent på korleis regjeringa vil opptre under vårens jordbruksforhandlingar. - Noko av utfordringa er å føre ein politikk som tek vare på dei bruka som har mulegheit for å utvide, utan at ein slår føtene under dei som ikkje har desse mulegheitene, seier Maset.

Heimeside 27.01.2015: – Kommunen bør hjelpe

(MØRE-NYTT): Bondelaga i Ørsta meiner kommunen bør hjelpe Helge Aarseth med juridisk bistand. Aarseth mista store beiteområde i Årsetdalen på Vartdal i eit jordskred i 2013. Han tapte likevel saka mot Statens naturskadefond i tingretten, og mista store delar av naturskadeerstatninga på 2,3 millionar kroner han fekk tilkjent i lensmannsskjønet.

Heimeside 23.01.2015: Uroa over forgubbing i landbruket

(NRK MØRE OG ROMSDAL): Snittalderen på bonden i Møre og Romsdal er no 52 år. Ofte er den som overtar nærare 40 år. Anne Berit Løset, landbruksdirektør i fylket, seier det går seint med å få yngre krefter inn i landbruket. Per Eldar Nakken leiar Bondelaget sitt prosjekt «Fortsatt gardsdrift» og er uroa for at snittalderen på bøndene aukar.

Heimeside 21.12.2014: Sunndal hardest rammet

(TIDENS KRAV): 40 prosent av fjorårets rovvilterstatningar i fylket gikk til saueholdere på Nordmøre. Verst rammet var Sunndal. I 2014 ble det utbetalt I 2014 ble det utbetalt rovviltskadeerstatning for 882 sauer og lam i Møre og Romsdal. Det er 104 flere enn i 2013 da 778 sauer og lam ble erstattet.

Heimeside 16.12.2014: Fylkesutvalet vil behalde konsesjonslova og buplikta

Fleirtalet i fylkesutvalet i Møre og Romsdal går mot å fjerne konsesjonsregelverk og buplikt slik Landbruks- og matdepartementet foreslår. Eit mindretal på fire frå Høgre og Frp stilte seg bak departementets forslag.

Heimeside 12.12.2014: Bondelaget viste støtte til pelsdyrnæringa

Møre og Romsdal Bondelag viste sin støtte til pelsdyrnæringa ved å besøke pelsdyroppdrettere i Norangsdalen, dagen etter at dokumentarfilmen "Pels" ble vist på norske TV-skjermer. Jetmund Øye og faren Svein Arne Øye viderefører ei næring med lange tradisjoner i dalen. Gode resultater krever nøyaktighet og flid i produksjonen, påpeker Svein Arne. Det vil si godt dyrestell.

Heimeside 11.12.2014: Tidens grundigste studie av Rauma-landbruket

51 prosent av bøndene i Rauma ser det som sannsynlig at de vil redusere eller avvikle drifta de neste 10 årene, 29 prosent vil ha drifta som nå og 29 prosent ønsker å øke sin produksjon. Mest begrensende faktorer for økt produksjon er tilgang til jord og driftsbygning.

Heimeside 11.12.2014: Rundballar skapar farlege trafikksituasjonar

(NRK MØRE OG ROMSDAL): Statens vegvesen meiner lagringa av rundballar med høy er i ferd med å bli eit alvorleg problem for trafikktryggleiken. Arnar Lyche i M&R Bondelag trur transport kan vere ein del av årsaka til at rundballane blir plassert så nært vegbana

Heimeside 11.12.2014: Farmen-Magnhild et forbilde for dagens bonde

(ÅNDALSNES AVIS): – Magnhild er sterk, kunnskapsrik og er en fin representant for norsk landbruk, sier pr-ekspert Heidi Leren. – Vi sliter med å få vist fram hva som er positivt med landbruket, sier leder i Rauma bondelag, Anders Øverbø. – Jeg har ikke hatt så mye tid til overs, men har tenkt noe på hva jeg kan gjøre ut av dette, sier Magnhild Vik.

8.5 Møter i valgnemnda M&R Bondelag

Valgnemnda til årsmøtet 2015 i M&R Bondelag hadde telefonmøter 12. januar og 27. januar, og har fysisk møte tysdag 3. februar.

8.6 Medlemsundersøkelsen 2014

Vedlegg: Utdrag av statistikk for Møre og Romsdal (Alle svarene er sendt på e-post som pdf). Resultatet fra Medlemsundersøkelsen 2014 er nå klart. Norges Bondelag har fått svar fra totalt 8.345 medlemmer. I Møre og Romsdal har 400 medlemmer svart på undersøkelsen.

Svarene til spørsmål 40 i kopiert i egen bunke. Her kommer det fram fritt skrevet av medlemmene mange synspunkter og tanker.

Spørsmål 40 var: *Er det andre ting du ønsker å formidle til Norges Bondelag? Her kan du komme med innspill, gode ideer eller legge fram tanker om hvordan Norges Bondelag kan bli en bedre organisasjon for sine medlemmer*

Kommentarer i styret:

Det er noen saker som går igjen i kommentarene fra medlemmene.

Flere som sier vi ikke jobber for store bruk. En del reaksjoner fra samdrifter.

Avløsertilskuddet. Kan samdrift som driftsform opphøre hos mange?

Prøve å få med noe av dette i uttalen fra M&R Bondelag til jordbruksforhandlingene.

8.7. Orienteringssak - IPT-møter i fylka

I samarbeid med MatMerk og med økonomisk støtte fra Innovasjon Norge (inntil kr 10.000 pr møte) er fylkeslagene oppfordret av Norges Bondelag til å holde informasjonsmøter om Inn på tunet over hele landet denne vinteren. Støtta er ment å dekke deler av fylkeslagets kostnader ved møtet.

Målet med møtene er å få flere bønder til å bli med i Inn på tunet-ordninga. Inn på tunet (IPT) er tilrettelagte og kvalitetssikrede velferdstjenester på gårdsbruk. Tjenestene skal gi mestring, utvikling og trivsel. Aktiviteten i tjenestetilbudet er knyttet opp til gården, livet og arbeidet der. Barn- og unge, mennesker med rusproblemer, funksjonshemmede og eldre er de som i hovedsak får tilbud om å delta i Inn på tunet, gjennom sine hjemkommuner.

Informasjonsmøtene for nye Inn på tunet-bønder blir holdt på gårder som allerede er med i Inn på tunet, og her deler bønder som er med i ordninga sine erfaringer. I tillegg deltar representanter fra MatMerk på møtene og orienterer om det administrative ved Inn på tunet. Det har allerede vært avholdt møter i Akershus, Rogaland og Troms, og datofestet i Nord-Trøndelag, Sogn og Fjordane, Hedmark/Oppland, Nordland, Agder, Sør-Trøndelag.

Fylkeskontoret har etter kontakt fått følgende signal fra Fylkesmannens landbruksavdeling:

- Bondelaget er velkommen til å holde et slikt møte.
- FMLA har arrangert mange lignende rekrutteringsmøter.
- FMLA savner engasjement fra M&R BL.

- Et slikt møte bør forankres og gjennomføres som noe som Bondelaget ønsker og går inn for.
- FMLA er gjerne samarbeids-/diskusjonspartner i samband med planlegging, og vil gjerne delta i samband med gjennomføring, men det bør være Bondelaget som arrangerer møtet.

Fylkeskontoret ser på dette som er oppgave som kommer fra NB og som ikke trenger direkte drøfting i styret. Derimot er det greit å ta det som ei orienteringssak.

Det er opp til oss om vi vil arrangere et slikt møte. Det er også opp til oss å vurdere om det er rom til dette her hos oss nå på etter vinteren, om vi har kapasitet til dette i konkurranse med andre oppgaver som skal gjennomføres. Fylkeskontoret har tatt kontakt med fylkesleder Solveig Haglund i IPT M&R om hun har synspunkter på behovet for øyeblikket.

Kommentarer i styret:

Fylkeslaget bør arrangere et møte på vårparten eller til høsten. Kontoret arbeider videre med opplegg.

8.8. Orienteringssak -konesjonsloven

Bakgrunn

Forslag om å fjerne konsesjonsloven sendt på høring 15. oktober, med høringsfrist 15. januar. Referer plansjer om høringsinnspill:

Bondelaget er åpen for endringer, men det er en forutsetning at endringene vil legge til rette for bedre måloppnåelse. Det er sannsynlig at avvikling av loven vil gi redusert beskyttelse av jordbruksarealene, lavere matproduksjon, økt omfang av leiejord og redusert bosetting i distriktene.

Et velfungerende marked for landbrukseiendommer er avhengig av at de konkurrerende interessene er avgrenset til personer som ønsker å drive landbruksnæring med tanke på økonomisk underskudd. Dette utelukker andre ervervsmaal som fritid, bolig, tradisjon, kapitalplassering og tomteutvikling.

I Danmark har prisen på dyrket jord lenge vært så høy at inntekten fra jordbruket ikke dekker lånekostnadene ved kjøp av eiendommen. Selskapet AP pensjon har kjøpt landbrukseiendommer under forutsetning av at selgeren forplikter seg til å drive eiendommen i 10 år.

Tiltak

Offentlig debatt om saken. Mer ut i media.

Politikerpåvirkning: Spesielt Krf og Venstre.

8.9. Orienteringssak - Forhandlinger om artikkel 19 i EØS-avtalen

Bakgrunn

Artikkel 19 regulerer handelen på landbruksvarer som ost, kjøtt og grønnsaker mellom EU og Norge. Den slår fast at Norge og EU, med mål om gradvis liberalisering, skal møtes hvert annet år for å gjennomgå vilkårene for handelen.

Forrige avtale fra 2012 innebar at den tollfrie importkvoten for ost fra EU til Norge ble økt fra 4500 tonn til 7200 tonn. Det ble også etablert tollfrie kvoter på storfe (900 tonn), kylling (800 tonn) og gris (600 tonn). I sum fikk EU tollfrihet for ca 14 prosent av alle norske landbruksprodukt.

I dag er handelen svært ubalansert (9-1 i EUs favør): Det er EU som tjener på forhandlingene fordi Norge har små eksportinteresser. Det har ingen hensikt å framforhandle "tomme" kvoter. Økte kvoter til EU på harde oster vil undergrave hensikten med ostetollen.

Vi risikerer at regjeringa vil gi store innrømmelser. Stortinget må bremse. Første forhandlingsmøte er i februar.

Tiltak

Politikerpåvirkning: Spesielt Krf og Venstre, men også Ap.

8.10. Ymse:

Fylkeskontoret bør sende ut oppfordring til lokale Bondelag om at de sender innspill til arbeidet med kommunevalgprogram i lokale partier. Sende ut noen punkter til lokale Bondelag om bl.a. jordvern, næringsfond, arealplanlegging. Legge ved kommunebrosjyra.

SAK 1/2015: Regnskap 2014

Vedlegg: Regnskapsrapport 2014

Vedtak: Styret tar regnskapet til foreløpig orientering. Kontoret legger fram på neste styremøte forslag til oppsett for presentasjon i årsmeldinga og forslag til vedtak overfor fylkesårsmøtet.

Saksutredning:

Vårt regnskap for 2014 endte med kr 25 281 i underskudd. Vi hadde en gjennomgang på siste styremøte der det ble signalisert et positivt resultat, men det skjer veldig mye på slutten av regnskapsåret som gjør det vanskelig å forutse sluttresultatet. De største endringene siden siste gjennomgang er:

Avdeling 8103 Fylkesleder:	kr 46 706 i økte kostnader
Avdeling 8110 Styret:	kr 55 942 i økte kostnader
Avdeling 8126 Fortsatt gardsdrift:	kr 54 000 i økte kostnader

Vedlagt skjema viser avvikene avdelingsvis i forhold til budsjett. Å fininnsikte regnskapet er vanskelig fordi det skjer mye på tampen av året. Uansett – kontoret må jobbe målrettet for å få enda bedre kontroll på pengebruken.

Regnskap 2014			
Avdeling	Regnskap	Budsjett	Avvik
8101 Generelt	807 425	736 000	71 425
8103 Fylkesleder	-1 096	8 000	-9 096
8105 Opplæring tillitsvalgte	41 717	54 500	-12 783
8110 Styret	-278 661	-340 000	61 339
8112 Ledermøtet	-144 492	-144 000	-492
8113 Årsmøtet	-158 119	-160 000	1881
8119 Valgnemnda	-26 749	-27 300	551
8120 Prosjekt rekruttering	-29 693	0	-29693
8122 Landbrukskonferansen	9 137	0	9137
8124 Gjødelseseminar	3 508	0	3508
8125 Utadretta informasjon	-62 425	-29 000	-33425
8126 Fortsatt gardsdrift	-108 302	-120 000	11698
8127 Ullseminar	4 956	0	4956
8129 Bonden i tidsklemma	4 724	0	4724
8131 Støtte og gaver	-1 300	0	-1300
8132 Unge bønder	-61 063	0	-61063
8133 Bedre bonde	-5 536	0	-5536
8134 Melkekonferansen	-14 202	0	-14202
8135 Møter og kurs	29 964	0	29964
8136 Kurs- og arrangementsutgifter	-32 005	0	-32005
8140 Aktive lokallagsmidler	3 942	25 000	-21058
			-21 470

SAK 2/2015: Budsjett 2015

Vedlegg: Grovskisse til budsjett 2015

Vedtak: Grovskisse til budsjett 2015 blir tatt til orientering. Endelig budsjett som går i pluss legges fram på neste styremøte. Avdeling 8126 Fortsatt gardsdrift skal budsjetteres med kr 100 000 i minus. Dette blir dekket opp av egenkapital. Dette må klareres med økonomiansvarlig i Oslo.

Saksutredning:

Utkast til budsjett legges fram med overskudd.

SAK 3/2015: Mediekurs/"vi sparker i gang organisasjonen"

Vedtak: Det blir holdt mediekurs/"vi sparker i gang organisasjonen" en lørdag i september. Fylkeskontoret videre med planlegging, og legger fram forslag til tid, sted og innhold for styremøtet i april eller mai.

Saksutredning:

Fylkesstyret ba på styremøtet i desember om at fylkeskontoret forbereder sak om mediatrening/mediakurs.

Fylkeskontoret har undersøkt hva som er holdt av lignende kurs i noen andre fylker:

Rogaland: Infoutvalget i Rogaland Bondelag inviterte tillitsvalgte i landbrukets organisasjoner til kurs i kommunikasjon og mediehandtering.

Tema: Hvordan få fram et budskap i media?

10.15 Utfordrende tema i landbruket. Hvordan gjøre disse mer forståelige for folk flest? v/Brita Skallerud, nestleder i Norges Bondelag

12.30 Råd og tips om å nå igjennom i et travelt mediebilde v/Eirik Nedrelid, leder for kommunikasjon og samfunnskontakt i Norsk Landbrukssamvirke

14.30 Vel hjem!

Telemark: tillitsvalde i lokallaga invitert til kveldskurs m/tema: Hjelp, journalisten ringer, hva gjør jeg nå? Råd og tips om kontakt med media.

Kurset var ved Per Ole Ranberg, seniorrådgiver ved kommunikasjonsavdelinga i Norges Bondelag og org.-sjef Amund Johnsrud fra fylkeskontoret. Kurset tok utgangspunkt i den nye mediehandboka til Norges Bondelag, som kan lastes ned her:

<http://www.bondelaget.no/organisasjon/category2791.html>

Østfold: Dagskurs for tillitsvalgte i lokallagene med ekstern innleder (honorar kr 10.000).

Tema: Hvordan bli synlig i mediene?

Mål for kurset: Kurset skal gjøre deltakerne bedre rustet til møtet med journalistene og til å få flere saker ut i mediene. Det skal skape forståelse for hvor viktig synlighet i mediene er for Bondelagets totale kommunikasjonsvirksomhet og omdømmearbeid.

Kl. 09.15 Dagens kommunikasjonsbilde: Kommunikasjonsmuligheter og utfordringer.

Målgrupper, budskap og kanal. Sosiale medier

Kl. 10.00 Strategisk kommunikasjonsarbeid. Hvorfor er omdømmebygging så viktig? Hvordan bygge ønsket omdømme? Synlighet i mediene - viktig for omdømmebyggingen

Kl. 10.50 Hva er en god sak? Nyhetskriterier. Håndtering av media i medgang og motgang. Når journalisten banker på - om plikter og rettigheter

Kl. 11.20 Case – vi jobber i grupper og gjennomgang av case i plenum

Kl. 12.10 Kjøreregler for god mediehåndtering

Kl. 12.25 Oppsummering og avslutning

Vurdering:

Styret bør komme med ønsker om hva et kurs i medietrening skal inneholde, jfr noen tips på tema fra kurs holdt i andre fylker.

I februar og mars er det mye møtevirksomhet i landbruksorganisasjonene, og april etter påske passer dårlig m.h.t. organisasjonsvirksomhet. Derfor mest aktuelt med kurs til høsten.

Ledermøtet blir i år lagt til bondestevnet i Trøndelag november. Da bør det være rom for egne samlinger for lokallagene i Møre og Romsdal i tillegg.

I 2011 arrangerte M&R Bondelag og M&R Bygdekvinnelag felles oppstartkonferanse ”Vi sparkar i gang” lørdag 17. september på Rica Seilet Hotell i Molde for styremedlemmer i lokallaga med tanke på å ”sparke i gang” aktiviteten etter sommerferien. Vel 45 deltakere, av disse om lag halvparten fra Bondelaget. Innledere var leder i Norges Bygdekvinnelag og styremedlem i Norges Bondelag, Katrine Kleveland og nestleder i M&R Bondelag, Birgit Oline Kjerstad. Konferansen hadde fokus på det politiske arbeidet og organisasjonsarbeidet i de to organisasjonene.

Tidspunkt: Fylkeskontoret mener kurset bør holdes en lørdag i september fra kl. 10.00-16.00. (etter kommunevalget). Kurset holdes for Bondelagets lokallagsledere (og styremedlemmer fra lokallagene?), og tillitsvalgte i fylkeslaget.

Sted: I Molde-regionen

Program: Hovedfokus på samlinga blir mediaarbeidet, mens siste del av samlinga tar for seg oppstart av det politiske arbeidet og organisasjonsarbeidet etter sommerferien /før årsmøterunden i lokallagene.

Innledere: På mediabiten kan det brukes ansatte ved kommunikasjonsavdelinga i Norges Bondelag. Hvis vi ønsker eksterne innledere, kan nevnes navn som f.eks Arild Hoksnes eller Svein Sæter (frilans journalist og forfatter fra Surnadal). Men eksterne skal fort ha kr 10.000 i honorar). NRK vurdere.

Kostnad: Ingen deltakeravgift. Kostnader dekkes av opplæringsmidler på fylkeslagets budsjett. Dagpakke på hotell ca kr 500 pr person. Reisekostnad dekkes av lokallaget.

(+ event. reise og daggodtgjørsle kr 2000 for tillitsvalgte i fylkeslaget).

Reise for event innledere fra komm.avd. i Bondelaget dekkes av Norges Bondelag.

Etter å ha hørt styrets tanker og innspill, arbeider fylkeskontoret videre med planlegging. Forslag til tid, sted og innhold legges fram for styremøtet i april eller mai.

Kommentarer i styret:

Kurset bør inneholde praktisk trening. Bruke NRK-journalister?